

GENOM EN GÅVA TILL

Blomsterfonden

för hem och vård åt gamla hedras minnet av en avlidne på ett vackert och värdigt sätt. Exp. Hamngatan 10, Stockholm. Tel. namn-anrop »Blomsterfondens». Postgiron 2530.

Vad har hänt?

ETT GLADJANDE BUDSKAP har ingått från svenska Abessinien-ambulansen, som underrättat Röda Korset om att dess samtliga medlemmar befinna sig välbärliga i Kenya. Det är det första meddelandet från ambulansen sedan påskloften.

ETT SKANDALÖST TILLTAG har begåtts av fem unga nazister i Oslo som i polisförklädning trängt sig in i Trotskiss hus för att vid husundersökning skaffa fram komprometterande papper. Som de även förluskat ett dokument väntas affären få efterräkningar. Det är att hoppas att detta dämpar vissa tendenser i liknande riktning, som även de svenska nazisterna visat exempel på.

ETT ÖPPET BREV till Hitler från professor Vilhelm Lundstedt har offentliggjorts i svenska pressen, med en bön att den i juli fällda dödsdomen över Edgar André måtte avväjas. En tysk kommunist, vilken såsom aktiv arbetareledare redan före Hitlers seger var förföljd av nazisterna. I mars 1933 greps han efter ett valtal av polisen. Satt i fängelse tre år innan processen togs upp. Dömdes till döden bl. a. för delaktighet i mord. Men — skriver Lundstedt — starka skäl tala för att domen är en gräslig justitieförbrytelse, bestående i att en person döms att mista sitt liv formellt för handlingars skull, som han påstås ha begått, reellt för sina politiska åsikters skull.

Sedan över tjugo år har Europa fått vänja sig vid, att människoliv massvis offeras för andras maktlystnad, står det i brevet. Ur denna synvinkel kan en Edgars liv inte ha så stor betydelse. Men det är icke blott för hans skull, utan för de människor, på vilkas kärlek till sanning och rättärdighet förhoppningarna om den västerländska kulturens pånyttfödelse vila, som jag vädar till Eder att icke stadfästa denna dom, så vida Ni icke efter anställande av omprövning av processmaterialet själv personligen vunnit den innerliga övertygelsen, att Edgar André vore värd att mista livet.

DET FRANSKA noninterventionsförslaget har vunnit de flesta tillfrågade makternas anslutning. Italien har ännu icke svarat på, men tillställt Frankrike en rad besvärliga frågor: huruvida icke moralisk solidaritet med en av parterna utgör en viss form av intervention, såsom t. ex. penninginsamlingar, utsändande av frivilliga och propaganda. Vidare om noninterventionsprincipen gäller bara regeringar eller även enskilda. Och har franska regeringen klart för sig, vilka medel som skall användas för att kontrollera överenskomstens efterlevnad?

Tyskland har förnekat all inblandning i form av vapen- och bombflygplanleveranser till Spanien och garanterar att sådant icke heller skall förekomma i framtiden.

Sovjet har utan förbehåll anstatut sig till det franska förslaget, medan Portugal

Honorine Hermelin:

Demokratins livsvillkor.

Föredrag vid Nordiska lärares fredsforbunds sommarkurs i Södra Sunderbyns folkhögskola den 1-5 juli 1936.

Vi har under de sista årtionden i västerlandet handskats så lätt med demokratin, som vore den något självklart, något en gång för alla uppnått och stadfäst. Med demokrati menar jag att vi alla vanliga människor bestämmer över oss själva, över de lagar vi skall leva under, de idéer vi vill arbeta för, över formerna för allt vårt samarbete. Historien har emellertid visat att demokrati i denna bemärkelse är den sällsyntaste, den svåraste av alla former för mänsklig samverkan — för så vitt man håller sig till utbildade samhällen med genomförd arbetsfördelning. På historiens stora hav finns blott två små prickar, där något sådant förekommer: i en del av forntidens grekiska republik och så i vår egen tid här i västerlandet.

Går vi till demokratin i de grekiska republikerna, vill den nästan försvinna för oss, så liten, så flyktig, så kort och ofullständig är den. Kvinnor och slavar hör inte dit, och det är små stater på några tusen invånare vi har att räkna med — under några årtionden, knappast århundraden. Den största av dessa stater omfattar kanske hundra tusen invånare. Det är Aten under dess storhetstid. Redan antikens författare begränsade emellertid Aténs demokratiska storhetstid till en femtioårsperiod, mellan segern över det persiska världsväldet vid Salamis och det peloponnesiska krigets utbrott år 430 f. K. Där står vi alltså vid det peloponnesiska kriget, som skall dränka de grekiska republikernas underbara och oförgångliga historia i blod, under ett hundraårigt inbördeskrig. Det brukar betecknas som ett krig mellan Sparta och Aten, mellan den militaristiska och därför urkonservativa makten i Sparta och den demokratiska, mänskliga världen i Aten. Men det är mer än så. Det drar en blodig spricka genom hela den

ställt som villkor vissa garantier från Frankrike och England.

Sverige slutligen kommer icke att medge vapenexport till Spanien.

STRIDERN I SPANIEN rasa närmast om Madrid, dit rebellernas sydarmé närmar sig.

SPANSKA MINISTEREN i Stockholm har tagit ställning emot den spanska regeringen, uttryckt sin sympati för re-

grekiska världens alla stater, från Italien-Sicilien till Mindre Asiens kust, i ett sköningsstöst krig mellan besatta och obesatta, rika och fattiga, aristokrater och demokrater, som de kallade sig. Striden böljade fram och åter och lämnade i många fall ödestäder, ödeland kvar: människorna var utrotade. Kriget slutade inte med försöning; det var en i viss mån främmande makt, Alexanders maktord, som bjöd striden att upphöra och de landsflyktiga att i fred återvända till sin hemstad. Man har anledning tro att till Aten återvände då ej mycket mindre än hälften av dess befolkning.

Ett år sedan det peloponnesiska kriget börjat, äger en händelse rum, som bevarats i händerna av tidens store kritiske historiker, Tukydid. Möjligen var han själv närvarande. Det är de under året stupade och på valplatsen brända, vars aska nu i tio cypresskistor, en för varje fylle, och en elvte för de okända stupade, skall begravas i en gemensam grav på Aténs begravningsplats, det yttre Kameikos. Talet för de döda hölls av Aténs främste man, Perikles. Han sade sig dock icke vilja tala om de döda, utan om den stat, Aten, för vilken de dött. Och det är nu som Perikles karakteriserar vad han menade var utmärkande för den atenska demokratin — kanske avsiktligt till skillnad från vad som då brukade betecknas med detta namn, nämligen den arbetande klassens herravälde i en stat, sedan den andra, »aristokraterna», bragts till tystnad genom döden, landsflykt eller slaveri.

Perikles' karaktäristik av den atenska demokratin kan sägas samla sig i tre punkter: 1. Allting sker inför offentligheten, och det anses hos oss som en hedra att laga del i allmänna värv; 2. Vår stråvan är att varje medborgare får utveckla

(Forts. å sista sidan.)

bellerna och avgått från sin post. Detsamma har Spaniens representanter gjort i Helsingfors, Prag, Ankara och Istanbul.

TRIUMF FÖR SVENSKA GYMNASTIKEN för Olympiska spelen! Den kvinnliga elittruppens ledare, Marrit Hallström, är också väl förtjänt av det äronbedövande bifallet.

Veckovakten

Radikala Gruppen

av Svenska Kvinnors Västerförbund

sammanträder i samband med Landsmötet söndagen den 23 augusti 1936, dels före Centralstyrelsemötet kl. 6 e. m., för utseende av representanter i Samarbetskommittén, dels omedelbart efter detsamma, omkring kl. 3 e. m.

Alma Söderhjelm:

Lite mer litteratur — mina damer!

Kvinnan, ett mellanting mellan praktisk hushållsfröken, som skulle »allting bestyra» och lilla på marken, som inte behöfve fråga efter vem som klädde henne, blev på 80-talet »frigjörd». Hon fick rätt att handla på eget bevåg, och att tala i kloka mäns närvaro. Ovanan att tänka själv och att yttra sig, gjorde emellertid att hon icke fann någon egenartad form för sitt väsen, utan började leva på »gammal kvickhet som blivit platt, och ny modernism, som hon fått fatt och omsatt utan all klarhet», som den finländske skalden Tavaststjärna skrev i en ironisk hyllningsdikt till kvinnan. Hon flirtade med Ibsen och Björnson i tankarna; av böckerna lärde hon sig livets och kärlekens krav. Kvinnorna levde sålunda inte av livet självt, utan av den avspiegning av livet, som hon fann i böckerna. Hon blev alltigenom oäkta. Hon blev »litteratur». Reaktion kom. Kvinnan kastades in i konkurrensen, ställdes ansikte mot ansikte med verkligheten. Denna kontakt blev alltför brusk och brutal.

Kvinnan har i sitt väsen en latent konstnärlighet, som vi i vardagslag kalla intuition. Det var denna konstnärliga instinkt, som blev borta, när hon började

leva på verklighetens bas. Hon blev för påtaglig, för materialistisk, för mycket terre-à-terre, av jord äst du kommen. Det som hade varit hennes styrka, den latent konstnärligheten, det som hade varit det ärliga hos henne, den personliga instinkten — intuitionen — tappades bort på den väg, som förde henne mot målet att bli en man efter alla konstens, men mot alla naturens regler. Efter att ha förryckt och försvankat sitt väsen så det blev litteratur, avskakade hon till och med litteraturen.

Har ni något utbyte av en dikt, där det oupphörligt rimmas med smärta och hjärta, hur poetisk och skön den annars måkta vore? Om ni hör ett av dessa evinnerliga skåtal vid middagarna, vad är det, som ni däri fäster er vid? Ett originellt ord, en bild, en vändning. Likaså om ni måste höra valtal. Ju oftare samma fraser komma igen, desto mindre benägna blir vi att välja på den utpekade. Samma gester hos skådespelare föda, oberoende av hans talang, avoghet hos publiken. Ett sinne blir slitet, ni orkar inte höra, orden liksom snudda vid er

(Forts. å sista sidan.)

Nordens roll i världssamlingen för fred.

Intervju med Borgmästare Lindhagen.

Den franske deputeraden och Genève-delegaten Mr Grumbach — även han elisare till börden — har varit Världssamlingen för fred senare företrädare i Stockholm. Hans besök här och de uttalanden han därvid gjorde kan väl närmast betraktas som inledningen till den intensifierade diskussion, som säkerligen kommer att föras vida omkring med anledning av Världssamlingens programpunkter. I Stockholm sammanträdde Mr Grumbach med ett antal svenska politiker och fredsvänner, bland vilka vi funno borgmästare Carl Lindhagen.

Hr Lindhagen är genast färdig med sitt inlägg i diskussionen, och framlägger det beredvilligt för Tidevarvets läsekrets.

Den ifrågavarande inbjudan — till konferensen i Bryssel den 3-6 sept. — har ju en god avsikt och arbetet för fred är ju en makt att i sin mån skapa en mentalitet för en allmän fredsoängskan, säger hr Lindhagen. Men till sist kommer det i alla fall an på programmet och dess utförande, även kallat handling.

Här föreligger nu ett bestämt program, som kallas för principiellt. Första punkten kräver respekt för mellanfolkliga fördrag. Det är en alldeles för allmän sak. I en strid om kontrakt förklarar en svensk domstol kontraktet ogiltigt om det visas, att ena parten mot sin vilja tvingats att underteckna det. På samma sätt förhåller det sig med mellanfolkliga fördrag och i all synnerhet med seger-

freder. I den mån ett fördrag skapar rättvisa i världen genom en undertryckt nations frigörelse, så äger det med sanningens makt bestånd. Pålägger det där emot den besegrade mot sin vilja betungande betingelser, då har i hela världshistorien den besegrade ansetts äga rätt och i varje fall begagnat sin rätt att avskaffa sig kontraktet — även med våld.

I den mån Versaillesfreden befriat undertryckta nationaliteter, har den alla utsikter att äga bestånd i stort. Men förbudet mot Tyskland att rusta och disponera sina egna medel efter behag, medan de segrande stormakterna bibehöll sina rustningar och fästningar anslades på den franska Rhenstranden, har Tyskland med historiens praxis rätt att avskaffa sig, om det kan. — Nu kunde Tyskland göra det av eget initiativ och fruktan för Tyskland tvang de segrande stormakterna att ej opponera sig. Därigenom har detta brytande av fördraget varit icke blott tillfälligt utan också till allmänt gagn. Resultatet kunde även senare ha uppnåtts genom krig. Nu är världen befriad åtminstone från detta krig.

Den ifrågavarande rörelsen, Världssamlingen, tycks vara en engelsk och fransk rörelse för att upprätthålla Versaillesfreden. Första punkten i programmet pekar tydligt emot Tysklands tilltag att rusta och besätta sitt Rhenland utan att be om lov. Det är icke åtminstone Nordens intresse att gå in för ett sådant program. (Forts. å sista sidan.)

TIDEVARVET

Radikal
politisk
veckotidning

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.
Ledam. av Sveriges Advokatsamf.
Norrländsgatan 18.
Tel. 10 75 75, 10 75 76.
STOCKHOLM

Stockholms stads Poliklinik vid Kornhamnstorg 4

Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9—110 f.m.
För havandeskapet och
dess sjukdomar.
För medelösa kostnadsfritt, för andra mot
erläggande av 2 kronor.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSHEM

LINNEGATAN 19
Mottager inackord. även för längre tid.
Tryggt och ogen., värek.
Tel. 62 78 24.

Centralbadets damfrisering

rekommenderas
Elegant. Tel. 20 95 92. Förtklassig.

Alimonda-Institutet

homopatisk praktik.
Mottagning 11—2. Rådfrågning även per
korrespondens. Begär prospekt och frå-
gelista. Leg. läkare.

Address: Upplandsgat. 16, 4 tr. (hiss)
Stockholm. Telefon 32 08 99.

Chiropractic.

Ryggskott, Ischias, Neuralgi
Thor Holmström
Kungsgatan 35. Tel. 21 04 14
Mottagning 10—1 och efter överens.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 - Tel. 40 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 - Tel. 40 73 37
GÖTGATAN 82 - Tel. 43 33 90

142 cm. fel Lakansväv,

extra prima, något noppig, bortsälj. t.
0.88. Ett parti Madapolam i god kvalitet,
75 cm. bred, som i handel kostar 55 o.
60 öre, endast 0.38 met. Blekt Baby-
lakansväv, 87 cm., 0.55, Barnlakansväv, 105
cm., 0.75. Oskarsons Lager, Kungsg. 70,
Stockholm.

Vi skräddarsy Eder kappa med två
provningar för 30 kr.

FORSMANS,
Upplandsgatan 25. Telefon 32 30 92.

Stilfulla, moderna Möbler

Billiga priser. Kredit ordnas.
Möbler tillverkas efter ritning.

Axel Bolinders Etrr.
G:la Brogatan 19, Stockholm • Tel. 20 71 04

MÖBLER i största sortering

Ämpliga sovstängsivillkor.
CONRÄHLBERG
BRYGGAREGATAN 7. Telefon 23 04 75.

ALLT I MODERN SKÖNHETSVÅRD

Specialité: Elektrolysbehandling för
värtor och gen. hårväxt, effektiv be-
handl. för finnar och pormaskar samt
för rynkor och torr hud.

Fullständig Damfrisering
INSTITUT BELLE
Kungsgatan 7, Stockholm. Tel. 11 27 07
Gymn. direktörerna L. Aronson, E. Öster

Stor försälj- ning

**88
öre** har
ägt
rum

av konserveringsartiklar och andra artiklar, just nu aktuella. Allmänheten vet sedan många år tillbaka att våra varor äro av god kvalitet.

**Priserna
alltid billiga!**

**Inget besvär att med-
taga då vi hemsända!**

Några uppgifter:
Felfria prima stenkrukor, helglase-
rade, säljas för endast 22 öre pr liter.
Sortiment från 1 liter ända upp till
18 liter.

Den populära omtyckta aluminium-
syttkitteln, 5 liter, finns åter, kostar
endast 88 öre. Alla övriga storlekar
ända upp till 18 liter finns.

Dresdener flaskor m. patentlock,
fullt kompl., från 50 öre.

Softställ, fullt kompletta, 50 öre.
Konserveringsburkar med lock, bra
glas, från 4 st. för 88 öre. Alla stor-
lekar finns.

Honingsburkar, Gelékoppar, Byg-
lar m. m., allt billigt.

Glasburkar, tjockt glas, prima, 1
liter, 4 st. 88 öre.

De så efterfrågade

**88 öres malj-
hinkarna**

samt emaljbaljorna, ryman-
de vardera ca 10 liter, fin-
nas nu åter. De kosta hos
oss endast 88 öre st.

Dessutom finner allmänheten ett jätte-
urval varor inom olika avdelningar,
såsom tyger, trikåvaror, glas, porse-
lin, köksartiklar, sybehör, lädervaror, tek-
niska varor, leksaker m. m., m. m., till
av hela Sthlm kända billiga priser.

Välkomna till

Varuhuset för 88-öres artiklar

Butik i Stockholm: Drottninggatan 29.
Butik i Uppsala: Svartbäcksgatan 1 B.
Butik i Södertälje: Järnagatan 5.

Snabba, pålitliga cykelbud till Edert för-
fogande. Vi utföra alla slags budskick-
ningar under full garanti.

Paketycklarna

Skidgatan 86, Stockholm.
Tel. 40 84 50.

Snickeri & Tapetserareverkstad

Birger Jarlsngatan 90 - Tel. 21 48 02
(Hörn av Odengatan)

Inredningsarbeten, kompletteringsmöbler, reno-
vering och antikbehandling utföras.

VIKSTRÖM & ÖSTLUND, Snickare

Nyarbeten och reparationer av alla slags mö-
bler, uppställning av parkiner m. m.

LILJEGREN & SVEDMAN, Tapetserare

C. F. GRANERT

TAPETSERARE & DEKORATÖR

Mästersamuelsgatan 34. Tel. 21 19 29

Specialité:
Bekväma soffor och fåtöljer på beställ-
ning samt smakfulla gardinarrangemang.

Ni köper lätt, Ni köper ett,
Ni köper rätt och slätt

"SONETT".

Resegrammofonen med sonor
ton och så nått utförande.

Kr. 50.—, 85.—, o. 100.—.

Gottfr. Johanssons Musikhandel

Västerlånggatan 78, Stockholm.



Den 15 augusti 1936.

Att välja.

Partiernas valdeklarationer börjar
dugga tätt med spaltlänga redogö-
relser för respektive insatser i det
förlutna och utförliga löften för
framtiden. I skrivande stund sak-
nar vi endast regeringspartiets och
socialisternas.

Med ledning av de krior som finns
och som säkerligen kostat mycken
möda och arbete, skall vi alltså vä-
ra vår sedel den 20 september. Hade
man ingen annan ledning än dessa
deklarationer, vore värdet svårt.

Tidevarvet har kämpat för vissa
bestämda mål. Vi går i elden för
den kompromissfria pacifismen. I
världen av i dag, där våldet mer än
någonsin firar orgier, väder vi be-
tvivla världens ändamålsenlighet som
utslagsgivande faktor i mellanfolk-
liga och inre folkliga stridsfrågor.

Vi har velat bidra till att söka
framskapa en stark folkvilja för all-
män avrustning, som söker nå må-
let både genom internationellt sam-
arbete och genom självständig nation-
ell avrustningspolitik.

Vi var även med liv och själ med
i den spontana rörelsen för ett år se-
dan, Ned med vapnen, som resulterade
i Första-septembermötet, vilket
sökte sätta en bräcka in i krigsma-
skineriet.

I vilket parti finner vi anklag för
dessa åsikter? Ingenstans. Man
mötter endast nyanser i utrustnings-
viljan, från de Nationellas krav på
ett ytterligare stärkt försvar samt ett
effektivt civilskydd, till kommunisterna
önskan om bättre löner till man-
skap och lägre befäl.

Vi har från vår första dag intres-
serat oss för befolkningspolitiska
spörsmål, på en tid då alla hithöran-
de frågor från högpolitiskt håll för-
klarades opolitiska och ovidkom-
mande. Vi har gång på gång fram-
hållit hur grunden för all samhälls-
vård är en målmedveten befolk-
ningspolitik, genom starkt förbät-
rad moderskaps- och barnavård och
människovärdiga och tillräckliga
hem för alla.

I detta vårt krav stå vi ej så isole-
rade som i det förstnämnda. Men
den starkaste formuleringen finner vi
här hos de nationella — det parti
som i förra frågan befann sig i vår
motpol.

Socialdemokraterna har visserligen
i sina valbroschyrer vikt hela frågan
för sin räkning samt förklarar att an-
ledningen till att så litet blivit utträt-
tat ligger hos deras motståndare.
Detta tillåta vi oss att betvivla.
Ehuru erkänns må att högerens val-
paroll på detta område är mer än
lovligt svag.

Och jordfrågan. Intet valpro-
gram överensstämmer med de syn-
punkter vi städe förfäktat, den näm-
ligen att jordfrågans tyngdpunkt ligger
i uppfattningen om jordägande-
rättens natur. Vi ha därför ej kun-
nat acceptera den skydds- och
hjälpolitik som den förra och nuvar-
ande regeringen gått in för.

Vår grundsynning har vidare varit
den värdesättningen, som erkänner var

T. G. Zetterström

Kocksgatan 29 HERRSKRÄDDERI Tel. 46 61 99
(Hörn av Södermanns)

Vid behov av kostym eller palet, gå till fack-
mannen. Förstklassiga kostymer från 115:—
Hus- och priser. Reell behandling.

Revolutionen i Spanien en strid om jorden.

Jord utan människor, människor utan
jord — det är grunden till den spanska
revolutionen, liksom det var grunden
till den franska och den ryska.

Såvida sammanfattar Georg Broch-
man i norska Dagbladet Läget i Spanien.
Han framhåller att det icke är fråga om
Spanien eller republikan, kvinnorörelsen
eller ens skolreformen, hur viktig den än
är — det är jorden de blodiga striderna
gälla. De fakta författaren ger om jord-
frågan skaffade han under en vistelse i
Spanien under den oblodiga revolutionen
1931. Men de är lika aktuella än i dag,
ty omvärvningen 1931 förmodade icke
ändra på de oefterrättliga förhållanden,
som råda i fråga om den spanska jorden.

Spanien kunde vara Europas trädgård,
påpekar Brochman — och så ligger det i
stället i stort sett bokstaveligen för fåfot.
Av femtio miljoner hektar dyrbar jord
äro tretton miljoner hektar mer eller
mindre ökenartade. Ett år innan kung
Alfons abdikerade, utarbetades en stati-
stik över den spanska jorden. Denna vi-
sar att av den totala mängden odlad jord
— omkring trettio och en halv miljon he-
ktar — är 64 procent i de stora godsägar-
nas händer. I vissa provinser tillhör all
jord storgodsen, latifundier. Endast en
bråkdel av denna jord är försedd med
konstgjord bevattning, vilket innebär att
avkastningen blir en ringa del av vad den
kunde vara.

I Spanien finns något som kallas *pueblos de senorio*, d. v. s. hela byar med tillhörande jord, som helt och hållet ägas av någon greve eller hertig. Invånarna i dessa byar äro slavar, varken mer eller mindre och odla jorden mot en slags arrendeavgift till godsägarens förvaltare. Godsägaren själv ha de kanske aldrig sett, han lever högt någonstans i Europa. Men det är han och hans söner som bilda ryggraden i Francos och de andra upp-
rorsgeneralernas arméer. — De ha verkligen något att kämpa för, för kan utan

människas lika rätt inom samhället
och var enskild människas personli-
ga ansvar mot detta samhälle.

Ur programmets rikhaltiga fraser
är det svårt att utläsa ordens valör,
d. v. s. vad de besittande vill offra
och vad de icke besittande vill komma
åt. De rika skall betala, säger kommu-
nisterna, och en stark progressivitet
i beskattningen hävdar de nationella
— men höger och folkpartiet värnar om
bärkraften och den fria företagsamheten,
vart den så leder.

Programmen lämnar oss i sin
mångtydighet ingen vägledning. Men
valdeltagandet är en ofrånkomlig
sannhällig skyldighet. Ett riksdags-
val är ej att välja ett valplakat.
Det är att utse en representant för sig
själv i den lagstiftande försam-
lingen. Vårt valsystem må vara hur
missgynnande som helst för val på
person. Men det gives tillfällen, då
intet annat återstår, än att se till den
enskilda personligheten.

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLXDESHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.

Ingen butik. Alla inköp o. försäljningar pr extra kontant. Detta orsaken till våra bill. priser.

Arvedsons Gymn. Institut

Kurserna komma hädanefter att anordnas lika med kurserna vid Kungl. Gymnastiska Centralinstitutets sjukgymnastiska linje för kvinnliga elever samt medföra enligt Kungl. Maj:ts resolution samma kompetens och rättigheter. Prospekt på begäran genom Doktor J. Arvedson, Odengatan 1, Stockholm.

Sommarkurser i Vävnig.

Mönsterritning. Heminredning. Växtfärgning. Hemvävning: praktisk vävnig m. vävteori. Fortbildningskurser: komposition m. provvävning, färglära m. naturstudier, materiallära m. handspinning.
Heminredning: planritning m. möbleringsförslag, komposition o. provvävning av textilier.
Trevligt skolhem. Billig pension. Tel. Sigtuna 234.
SIGTUNA VÄVSKOLA. Mary van Rijswijk.

Kungl. Hovblomsterhandel

H. FLATOW

Västerlånggatan 14. STOCKHOLM
— Blomsterförmedling till tak utlandet —
Telegr.-adr.: Flatow. Telefoner: 11 05 06, 20 21 17. Postgirokonto 549

överdrift säga att de kämpa för Spaniens
jord — som de äga.

De äro inte så många, men represen-
tera mycket av det bästa i spansk tradi-
tion och spansk kultur och ha härigenom
hejt andra förutsättningar att kunna upp-
elda Spaniens ganska talrika krigarkast
till entusiasm än t. ex. kommunister, syn-
dikalister och socialistier med sina inter-
nationella och därför impopulära ideal.

Det blir också nödvändigt för de radi-
kala, säger Brochman, och de en gång
skulle segra att bli mera fullblodsspanjo-
rer än de äro i sina proklamationer och
tal, ty Spanien är väl det land i världen,
som har den mest utpräglade national-
känslan.

Av en statistik som utarbetats av Na-
tionernas Förbunds sekretariat framgår,
att det i Spanien finns 4.2 miljoner män
och 321,000 kvinnor, som gå under be-
teckningen jordbrukare och lantarbetare.
Hur många av dessa fyra och en halv
miljon människor äga jord?

Om vi gå till en av spanska statens år
1930 utgiven publikation i detta ämne se vi
att antalet jordägare i 27 av de sämst
ställda provinserna — trakter där frasen
*hellre dö än leva i elände är en verklig-
het* — är nära en och en halv miljon,
antalet egendommar på mindre än en hektar
590,000, mellan en och fem hektar 527,000,
mellan fem och tio hektar 142,000. Det
betyder att omkring 600,000 spanska
»självägande bönder» ha mindre än en
hektar jord, vilket är för litet för att ens
en spansk bondefamilj, med sina i sanning
minimala krav på levnadsstandard,
skall kunna livnära sig. Vidare se vi att
det finns över en halv miljon egendommar,
som med rationell skötsel skulle kunna
nödörtigt livnära en familj, och att det
bara är cirka 142,000 familjer, som kunna
leva någorlunda sorgfritt på sin jord,
även om arbetet är hårt.

Brochman belyser också den andra
sidan av problemet, jorden utan männi-
skor. Nästan varenda spansk provins
äger miljoner hektar i och för sig frukt-
bar jord, belyst av subtropisk sol, men
obrukad.

Den tillhör de stora godsen. För att
nämma ett enda exempel: I närheten av
Sevilla finns en stor egendom på femton
tusen hektar, vars ägare besitter stora
jordegendommar också i andra delar av
Spanien — sammanlagt 41,000 hektar —
som han av en eller annan anledning inte
bryr sig om att bruka. Efter spansk
måttstock skulle denna jord ge utkomst
åt omkring åttatusen självägande jord-
brukare.

Människor utan jord och jord utan
människor, några få furstligt rika på den
eller gå arbetslösa, men som i varje fall
icke äga jorden — där är grunden för
den spanska revolutionen.

Striden om Madrids vattenledning, som
telegrammen ofta talat om, är beteck-
nande. Tills för helt kort tid sedan var
det en enskild adelsman, som ägde vat-
tenledningen till Spaniens huvudstad. Det
är tankeväckande med hänsyn till den be-
tydelse den konstgjorda bevattningen
äger för Spaniens jord.

Den regering har framtiden för sig,
som kan lösa Spaniens jordfråga och för-
mår leda det livgivande vattnet till Spa-
niens ökenortor jord.

En balansräkning för Den Nya Given.

II. Samhällets ansvar för den enskilde.

Den Nya Given innefattar olika försök att grundlägga en viss värnads från det allmänna sida av nödställda människor. — Det är en för det amerikanska samhället i stort sett ny princip, och försöken att genomföra den ha hält många intressanta lärdomar att ge.

Offentliga arbeten.

President Roosevelt gick redan från början av sin regering in för den Keyneska satsen, att offentliga arbeten bör sättas i gång i stor omfattning under tider av depression för att motarbeta arbetslösheten och fördela köpkraften, när den privata företagsamhetens förmåga i detta avseende sviktar. Sammanlagt ha omkring 8 miljarder dollar förbrukats för offentliga arbeten i Förenta Staterna. Det har allmänt erkänts av opartiska iakttagare, att *dessa åtgärder haft en väsentlig del i att välståndet någorlunda kunde återställas.* En hel del förbättringar ha även åstadkommit på detta sätt, framförallt offentliga byggnader, goda vägar, parker, lekplatser, flyghamnar, förädlingar, vattenledningar och skogsplanteringar. De flesta av dessa företag ha satts i gång av lokala myndigheter som också bidragit till kostnaderna. Många av arbetena skulle ha kommit till stånd även utan federal hjälp.

Emellertid kan en hel del allvarlig kritik riktas mot de offentliga arbetenas genomförande, framhåller *The New Republic* i sina kommentarer. I flera fall förhållades igångsättandet på ett rent oförsvärigt sätt och tämligen allmänt måste man säga, att kostnaderna för regeringens arbeten blivit abnormt höga. Detta har till stor del berott på bristande planering, brist på erfarna arbetsledare och oförmåga att skapa en god allmänanda bland arbetarna. I en del fall ha också ovidkommande politiska tvister med tyftföljande ingripanden försenat och försämrat resultaten.

Särskilt iögonfallande är regeringens underlåtenheter ifråga om *bostadsbyggnad*. Ett omfattande program på detta område hade varit så mycket mera önskvärdt, som bostadsbristen är synnerligen svår, och som byggnadsverksamhet lämpar sig bra för offentliga arbeten. Den amerikanska regeringen har visserligen kastat ut stora summor på reparationer och nybyggnader, men de ha till största delen kommit medelklassen till

godo. *De lägre inkomstgrupperna, där behovet är skriande, ha praktiskt taget lämnats helt utan bistånd.* Så snart förslog om allmän byggnadsverksamhet i stor skala blivit framlagda, ha privata fastighetsägareintressen lyckats att mobilisera sitt politiska inflytande och hindrat förslagens effektiva genomförande.

Nödhjälpsåtgärder.

När den Rooseveltska regimen började, var en av dess första uppgifter att i en eller annan form dra försorg om de *arbetslösa*. Den föregående presidenten Hoover hade in i det sista hållit fast vid åsikten, att nödhjälpsåtgärder vore en lokal angelägenhet, som ålag de enskilda staterna och städerna. Den genom depressionen våldsamt ökade understödsbördan hade bragt många stater och kommuner till bankruttnens rand. Den federala administrationen för understöd upprättades och parollen att *ingen mänsklig själ får svälta* ställdes upp för dess verksamhet. Den åstadkom även en omfattande nationell organisation, till stor del genomförd med lokal självbestämmanderätt. På många platser var standarden låg och organisationen dålig, men förhållandena blevo i alla fall betydligt bättre än under Hoovers regeringstid och arbetet tog sig allteftersom tiden gick. Denna organisation omintetgjordes emellertid till största delen under hösten 1935.

Organisationen för *allmänna arbeten*, som fungerade under vintern 1933—34, var i många avseenden det mest lyckade av regeringens försök i denna riktning. På kort tid hade 4 miljoner människor fått arbete, varvid principen om att varje människa skulle få ett *lämpligt* arbete följdes — i stället för systemet »arbete till varje pris», bara det är en sysselsättning. Hela denna organisation slogs i stycken nästan på en dag våren 1934, till stor del på grund av Mr Roosevelts ryktbara benägenhet att plötsligt träffa överenskomelse med storfinsans om att börja spara.

En hel mängd olika försök att tillförsäkra människor deras nödtorftiga uppehälle gjordes f. ö., såsom t. ex. *arbetsläger för ungdomar*. Dessa visade sig ganska framgångsrika. Vidare den s. k. *familjehjälpen*, som gick ut på att en medlem i varje av *det allmänna understödd familj* skulle skaffas ett lämpligt arbete, medan ansvaret för de övriga överlämnades åt de lokala myndigheter-

na. Hela denna plan kom till ganska mycket på måfå och fungerade förresten dåligt.

Bonus åt veteranerna.

När Förenta Staterna gick med i kriget 1917, försökte regeringen — som icke hade glömt de miljarder som pensionerna åt inbördeskrigs soldater hade kostat — att undgå det kommande ekonomiska ansvaret gentemot krigsveteranerna. Den införde ett försäkringssystem mot krigsriser och vissa förmåner i annan form för frontsoldaterna. Denna plan misslyckades fullständigt. I fjorton år har en förbittrad strid om »rättvis vedergällning» åt veteranerna pågått. Harding, Coolidge och Hoover försökte alla efter varandra skjuta ansvaret på framtiden och Roosevelt inlade i sin tur veto mot förslaget om omedelbart utbetalande av krigspensionerna, både i maj 1935, och sedan i januari 1936. Men han lät sig slutligen utan alltför mycket motstånd överröstas av båda Husen i parlamentet.

Detta innebar, att omkring *tre och en halv miljon före detta frontsoldater under innevarande sommar ha rättighet att genom postkontoren få ut sammanlagt omkring två och en halv miljarder dollar i krigersättning*. Vissa inskränkningar gälla dem som redan belånats sina pensionsbrev, men det väntas allmänt att veteranerna komma att fortsätta striden för att få sin regelrätta pension fullt utbetald, liksom deltagarna i inbördeskriget och spansk-amerikanska kriget på sin tid fingo.

Arbetslagstiftning.

Den organiserade arbetarrörelsen visade vid Den Nya Givens start en livskraft vars make inte förekommit på över tio år. Sjunde kapitlet i återhämtningslagen, som tycktes lova att regeringen skulle stöda införandet av kollektivavtal, gav ny fart åt fackföreningarna. På ett år bildades omkring 1,300 nya organisationer och medlemsantalet i den amerikanska landsorganisationen, som hade minskat med hälften sedan 1920, började stiga på nytt.

Men det blev snart uppenbart att denna fackföreningarnas högkonjunktur byggde på en bedräglig förhoppning. Regeringen som blev rädd för att den stigande strejkrörelsen skulle försvara återhämtnings, förvädde arbetarna att överge de öppna arbetsstriderna och i stället förlita sig på det tveklagta experimentet med *medling* från regeringen. Den hjälpte arbetarna egentligen bara i sådana fall, då de hade makt nog att reda sig själva.

Arbetarna underkastade sig denna medling och blevo bittert besvinkna. Medlingen visade sig absolut ineffektiv, så snart arbetsgivarna voro motspänstiga. Dess försök att bilägga tvisterna utmynnade ofta i resultatlös förhandling. Medan hundratals nybildade fackföreningar förgäves sökte vinna erkännande, hade arbetsgivarna fria händer att oberoende av arbetarnas krav organisera sina anställda i fabriksklubbar under företagens ledning.

Fastän The New Deal alltså inte kunde säkra arbetarnas föreningsrätt, främjades den i alla fall i de industrier där arbetarna redan fört hade goda ledare och medvetna krafter. En viss utvidgning av industriförbunden var kanske till slut en av *Den Nya Givens* största vinster för arbetarna.

BLOMMOR.

En sommarmorgon på en »alm», en fåbod, är det skönaste man kan uppleva i alperna. Rymden och skogsugset, berrdoften och fågelsången, de seglande skyarna och markens blommor, den ljuva stillheten, de gyllne molnen, det är en syn för ögat.

Som genom ett trollslag är all trötthet borta. Källan sorlar, vinden smeker. Det är en underbar stund på dagen, hela rymden ropar: *vila ut, människa*. En katt kommer smygande, jag ger signal och ärlorna lyfta mot skogsbrynet. Vid min fot stå tuvrorna tätt, smultronen lysa, de smaka sol. Blålockan ringer. Från dalen höres en svag klang, den första mäsans kallar. Klockan är halv 6.

Som havsvidder skimrar dalen därnere i morgondiset. Jodlarnas rop höras i fjärran. Kalvarna råma. Det surrar så munter i luften, det är tusende melodier där. Morgonen glittrar rosigt och vänligt. Det doftar vanilj, det är brunkulorna, de fagra orkidéerna, som fylla luften med sin arom.

Med färger, intensiva som solens glöd, locka blommorna vandraren allt längre upp. Stilla och anspråklösa stå de och lysa med förunderlig glans. Grannast är enziänen, den stora blå. Som en matta, en lysande blå, breder den sig över den gyllenbruna marken. Djupa, en aning stela och fattiga på honung stå kalkarna tätt, tätt. Enzian tål egentligen ingen värme brevid sig. De glänsande små fjärlarna, också blå, och bina äro dock tacksamma, om de hitta en trollblomma eller någon annan ört på höjden.

Blodröda lysa alprosorna. Den vackraste sorten — det finns två — har ljust röda, nästan skära kronor. Bladen äro häriga och skimra som silver i solljuset. Å, dessa röda backar och stup! Har man

tur hittar man aurikler, de guldgula, välfuktande primula auricular. Men det hör till sälsynheterna.

Det ljuvaste av allt är dock soldanelerna, de små isklockorna, som blomma alldeles i snökanten. Kalkarna likna mest vår linnéa men äro ljusvioletta och fint fransade i kanten. Något så skört och luftigt väntar man knappast att finna på vår jord. Som en skir slöja breda dessa tusentals små klockor sig över marken och sända ut den alla svagaste doft. En flock får dricker vattnet vid soldanelernas fot — — —

Brevid Enzian — av enziänrötter får man en härlig likör — och alpsor trängs Dryas, fjällslippan, med de silvervita bladen. Kalkarna äro stora och vita och växtsättet mattligt. Bland steniga snår kryper Daphne, den rosenröda Tibast, som doftar så härligt. Gräset tar slut, mellan stenarna titta ändock blommorna fram: gula violer, ljusvioletta snärväxter och en mörkare lejongapsart, Linaria alpina. Även Pedicularis, en spira, reser sitt huvud bland de skarpa kalkfjällarna. Det är på 1,900 m. höjd. Söker man plocka de sköra blommor, skär man lätt sönder fingrarna.

Kvällen dalar och vi gå ner på platan, det är 1,000 m. Ängarna här bära den rikaste flora. Sällsynta orkidier finner man här, t. ex. flugblomstret, vars stora kalkar äro som mörk sammet, eller den doftande krutbrännaren, som har ljusröd krona. T. o. m. Dingel, en orkidé, som ej förekommer i Sverige, ha vi hittat. Hela växten, även stängeln, är ljusviolet. Blålockor av alla slag, Salvia och gullkrager, Arnica alpina står stolt, hela marken är ett enda Herrans under.

Elsie Reuterwall-Meier.

Socialförsäkring och allmän omvårdnad.

Förenta Staterna slog under president Roosevelts tid in på samma väg, som redan följts av praktiskt taget varenda civiliserad stat: Nationen lade grunden till en omfattande socialförsäkring. Under denna nya, ännu icke av Högsta Domstolen godkända lagstiftning falla åtgärder för arbetslöshetsförsäkring, ålderdomspensionering, hjälp åt fattiga mödrar, blinda och en del andra grupper av människor. När lagen slutligen gick igenom blev den en stor besvikelse för praktiskt taget alla experter av betydhet. Den bortsåg gladeligen från alla erfarenheter, som under åratals experiment vunnits av ledande nationer i Europa.

Under inflytande av den heliga principen om delstaternas rättigheter skapades intet enhetligt federalt system. Endast de stater som redan ha ett eget system, få hjälp från förbundsstaten. Delstaternas hjälpsystem behöva ingalunda vara enhetliga och de kunna arbeta med utomordentligt låga hjälpvillkor.

Sammanfattningsvis kan sägas, att ifrågavarande lagstiftning uppvisar nästan alla tänkbara brister. Den var för det första otillräckligt förberedd och har inte tagit vara på värdefulla erfarenheter från andra länder. På många punkter blev det politiska intressen som avgjorde innehållet. Inkompetenta rådgivare med politiskt inflytande tillfrågades vid utformningen. Vissa stater komma inte att kunna utnyttja lagens möjligheter, utan att först bli tvungna att revidera sina författningar. Man kan gott förutsäga, att lagen måste grundligt revideras re-

dan i en nära framtid. Men under tiden bidrar varje månad, under vilken den fungerar, till att försvåra den eventuella revisionen och göra den dyrbarare.

Trots alla dessa brister måste det betonas, *vilket viktigt steg framåt detta accepterade innebär av det allmänna ansvar gentemot arbetslöshetens offer, gentemot de gamla, ånkor, faderlösa och blinda.* Det betyder detsamma som en fullständig brytning med den gamla individualistiska traditionen från president Hoovers dagar, en tradition som omfattas av de konservativa i allmänhet och för ögonblicket av så gott som alla det Republikanska partiets förspåkrare. Även om nästa val skulle medföra nederlag för demokraterna, är det inte troligt att lagen om socialförsäkring tas tillbaka. Häri ligger en avgjord framgång för uppfattningen om *det kollektiva ansvaret*, och hävidlag har president Roosevelt gjort sig förtjänt av aktning för sin insats.

Urmakare H. U. LINDBERG

Norrländsgatan 22. Tel. 20 26 47 (Hörnhuset Lästmakaregata intill hjälpi.) Alla slag av reparationer och justeringar under full garanti. Obs! Obräddbara urglas till lägsta pris. Stort lager av herr- och damarmband.

FIRMA SVEN CARLOWITZ

MÖBLER och GARDINER
TAPETSERARE DEKORATOR
St Eriksgratan 103
Soffor, Fåtöljer, Stolar, Skåp, Bokhyllor, Rökbord, Sekretärer, Skåp m. m. Gardinförslag och råd vid gardinuppsättning lämnas. Tel. 33 09 71.



Märta Armfelt

Generalagent i Skandia — träffas dagligen kl. 12—1 & Skandias Huvudkontor, Mynttorget 1. Tel. Namnanrop: Skandia-Freja. Specialitet: Pension-, liv- och sjukförsäkring.

Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå

Klarabergsgatan 48 - Stockholm C
Telefon 20 48 50

lämnar kostnadsfritt råd vid yrkesval åt kvinnlig ungdom.

FLAGGOR

VIMPLAR
BORDSFLAGGOR

FANOR
SIGNALSTÄLL

Stockholms Flaggfabrik A.-B.
Grevturegatan 35 - Stockholm
Tel.: 60 19 41, 62 18 16

Bästa material. Korrekt och omsorgsfullt utförande.
Firman grundad 1882.

Ester Berg

billigaste handsk- och strumpaffären i Stockholm.
Norrländsgatan 2. City.

ENEQUISTS KONTORSMÖBELLAGER

Malmkillnadsgatan 46
Specialfirma för KONTORSMÖBLER och INREDNINGAR
SÄLJER - KÖPER - BYTER - RENOVERAR
Tel. 21 83 48

Kina - magasinet

Hörsdöda Blår till klänningar, gardiner m. m. Ränder, Crepe, Brokad, Öven Antik i poralün, Bronser etc. Akta varor

Birger Jarlsgratan 12 Låga priser
Stockholm T. 67 24 35
Besök skt-utställningen Birger Jarling, 13, 4 tr.

Demokratins livsvillkor.

(Forts. fr. sid. 1.)

sina anlag och får den plats i samhället som hans anlag gör honom bäst duglig för; 3. Vi lever inte som våra granar spartanerna ständigt med kriget för ögonen, i militäris drill ända från barndomen, i militäris drill ända från barndomen. Genom att vi vänder sinnena mot andliga idrotter har vår stat blivit en skola för hela Hellas. — Här är demokratins livsvillkor angivna. De tre punkterna griper också så djupt in i varandra, att vilken man än tar upp är den ofrånkomligt beroende av de andra.

Vår egen tids demokrati kan kanske med rätt sägas börja i 1600-talets England med de religiösa sekternas, där ibland främst kväkarnas, oböjliga strid för sina mänskliga rättigheter. Därur växer en ny värld i Amerika, varifrån impulser går tillbaka till England och till revolutionens Frankrike. Men det var romantiken i vidaste bemärkelse, det var dess själsliga upplevelse av människans oändliga möjligheter, vilka kan växa blott i frihet, med dess spännvidd från Rousseaus Frankrike, över Tyskland, Norden och England, som blev källan och livsströmmen i 1800-talets demokrati.

Vi vet att demokratin har levat och plöjt sig väg i adertonhundratalets stora folk rörelser: arbetarrörelsen, kvinnorrörelsen, bildningsrörelsen, nykterhetsrörelsen, fredsrörelsen m. fl. Alla kämpar för människovärdet. Och alla ha sett mot ett mål: att få sina strävanden stadfästade i lag.

Vi borde ha blivit visa genom den historia vi just upplever. Vi har sett att lagfästandet icke betyder att vi är framme vid målet. Med lagfästandet kommer snarast en död punkt och reaktion. Demokratin har levat inom rörelserna, i de små grupperna, där människorna aktivt levat upp och varit med i arbetet. Så länge livet funnits där, har det överallt satt samma prägel som kristendomens folkrorelse en gång formulerade så: här är icke jude eller grek, här är icke man eller kvinna, här är icke träl eller fri. Men vart har man kommit med Nationernas förbund, med förbudslagar, med kvinnors lagfästade rättigheter? Och för bildningsrörelsen betecknar statskolornas fasta nät och statsunderstödens trygghet snarast en ödespunkt.

Demokratin har gjort bankrutt, säger man. I parlamentarismen har den visat sina svagheter. Ja, det är självklart att demokratin ständigt måste göra bankrutt, ty den är ett med människolivet självt — i dess svaghet och styrka. När kriserna kommer i ens eget liv, ser man att det varit humbug. Men det händer dock ständigt att man förmår något som man inte förstär. Så är också demokratin till, när den lever i sin egen styrka, i människors samarbete och fria samverkan.

Där vi nu står, är kanske det peloponnesiska kriget mitt ibland oss. Diktaturer formerar sig ur demokratierna därigenom, att ett parti med någon slags militär makt i och omkring sig förklarar en åsikt, en riktning vara den enda rätta, nu och för all framtid. Det blir därför av ofrånkomlig logik berättigt att med alla

medel hävda denna enda rätta linje.

Faran för demokratin är att den också blir militaristisk. Det kan ske på två sätt. Just i ögonblicket har vi som ett väldigt observandum erfarenheten hur den tanken griper omkring sig, att demokratin måste vara beredd att försvara sig med vapen och ändå vara demokrati — trots att man går in i ett annat väsen, trots att man — ända från barndomen — uppges vad som är demokratins livsvillkor. Men det finns en mer enbart andlig militarism, som nog sakta men säkert spelat demokratin över i diktatoriska händer. Inte minst inom demokratins alla rörelser har man glömt hur levande människor är beskaffade, glömt den verkliga människan sådan hon är. Hon är varken fredsmänniska, nykterhetsmänniska, kvinnosaksmänniska eller antislaverimänniska. Och verkligheten hämnar sig. *Vad som hänt på det sista trekvartseket är att man tappat romantikens hisnande syn på människans oändlighet och enbart velat driva in henne, utnyttja henne i rörelser, föreningar, partier, som torkat ut sina egna människor.* Och så har deras yttersta spets blivit ett knasterortt politiskt spel. Där ligger vår dödsdom, och det är vad historien just nu lär oss.

Den bäst upplöjda, äldsta och enklaste av alla färar att köra ned i är militarismens fåra. Den ger den form för mänsklig samverkan som alltid fungerar mest oklanderligt: den blinda disciplinens. Därför är det också det lättaste av allt att också demokratins kärra åker ned i den fåran. Det enda som kan lyfta den därur är oändliga fonder av mänsklig andekraft, så som den strömmar fram och bildar epok när människan hel och hällen rör på sig. Det finns vissa tider i människolivet — liksom i historien — när man skulle kunna säga att detta på särskilt genomgripande sätt sker: i barndomens lektid och i ungdomstiden. I ungdomstiden stiger människan i hela sin vidt ner i var generation av mänskligheten. Därför har ungdomen ett behov att spela på alla strängar, därför dras den till det som bäst samlar människolivets hela vidd: stämningar, dikt, skådespel, människors umgänge på djupet, krävande död — religion. Detta är människans rätt, endast så kan det vi sätter högst i människan få saft och kraft att leva och att bära tungt arbete. I denna ålder, som är idealbildnings tid, vill militarismen samla hela detta rika spel på en enda sträng — och därmed försäkra sig om all häg och alla krafter. Och hur ofta lyckas den icke! Den anar också att barndomens lektid är en epokgörande tid — och handlar därefter.

Skall vi kunna verka för att göra demokratin, d. v. s. människolivet, segrande i striden mot det dödade gift, som är den smygande militarismen, måste det ske genom en väckelse, ett erkännande av hela människan. Visserligen också genom en väckelse mot krigsberedskapen, men den blir till intet om den ej sker i samband med det som rör hela männi-

Lite mer litteratur...

(Forts. fr. sid. 1.)

Och fastna inte. De goda litterära reglerna, som föreskriva originalitet, variation, egenart, äro inte hörsammade och iakttagna, och utdem kan vi inte vinna vårt auditoriums öra.

Och vårt dagliga liv?

Skulle vi inte där behöva lite litteratur? Inte i detta ords karikerade mening, men riktig litteratur, iakttagande av vissa konstnärliga och litterära regler? I vårt umgänge med tjänare, barn och blomma, med kärleken och vänskapen, med våra direktörer, vår kontorspersonal och vår klientel? Har ni någonsin hört en mamma leka med sitt barn? Jag har hört riktigt kloka mammor leka med sina barn: »Nu skall vi leka tåg. Nu far vi till stan och hälsar på pappa. Här kommer mamma, guda, guda, hur står det till? Nå, hur gick resan? Adjö, adjö igen.» Tänk att bara inte säga, att det var ett tåg, som för till världens ända och att det var drotningen av Saba man skulle fara och hälsa på...

Och skall väl barnet kunna få någon vinst, behålla något kvar i sitt hjärta och samvete av det vanliga sättet, på vilket man levererar förebåelser. Inte ens de mest litterärt anlagda personer kunna hitta på något annat sätt att gråla, än det evigt enahanda: har du igen tagit min sax! Jag har sagt att du inte får ta min sax. Har du nu gått utan galoscher. Har jag sagt hundra gånger sagt, att du inte får gå ut utan galoscher...

Det berättas, att Napoleons moder ägde en praktmöbel, där hon på gamla dagar i Rom förvarade sina »minnen» och skatter. Barnbarnen voro förbjudna att gå och peta på och försöka öppna den mystiska möbelen. De ville veta varför det var förbjudet. »Det är därför småbarnen komma, och som ni alla komma,

skan. Det är där som 1800-talets demokrati gått fel. Antingen skall människan vara mänsklig, då passar hon för demokratin, eller militaristiskt inställd och inbrud, då passar hon inte.

Under peloponnesiska krigets dagar gick Sokrates omkring på Aténs gator och samtalade med människor som han mötte, en för en, utövande vad han kallade sin förlösningskonst. Att han på något sätt också hade sina tankar riktade på samhället, därom vittnar bl. a. det vidast omspännande av de sokratiska samtal, som Platon återgivit, det som bär namnet *Politeia*, medborgarstaten. Där finns en skildring av olika statsformer, från *aristokrati*, varmed här verkligen menas de *bästas styrelse*, vidare genom penningväld, som föder demokrati — vars fel enligt Platon är att vilja göra det olika lika — och därifrån till tyrannidömet. Den stora frågan blir: Var börjar det gå utför? På vilken

sade fru Letitia. Deras barnfantasi var tillfredsställd.

Har ni hört dag efter dag en fru gråla på sin man, som kommer för sent till middagen? Ett sådant rekord i enformighet och slentrian har jag aldrig hört annars. Om det inte vore i kvinnors kärleksförklaringar och kärleksbrev. »Jag älskar dig, du är den ende mannen för mig, älskar du mig, mitt hjärtas ende egen älskade... du är mitt allt på jorden, utan dig kan jag inte leva.» När han får i handen det trettiosjätte likalydande brevet, förlåter jag honom, om han fömnar det öppnat.

Och nu om dagarna är det telefonen! Män som arbeta, kunna kanske inte stänga av sin telefon. Och så kommer alltid den där kvinnorösten, men alltid samma tonfall — hälften intresse, hälften skrämelse — och med samma ord. Ty kvinnan, som dock är helt upptagen av att invänta den dag, timme eller minut då hon vågar ringa honom nästa gång, hittar inte under hela denna den otaliga väntans tid, på ett enda originellt ord, som skulle kunna väcka hans intresse. Om jag vore karl, skulle jag bli galen bara av att veta att vänta detta evigt enahanda! Det blir som de där ramsorna: man uppfattar inte längre orden utan bara ljudet. Och slentrianen gör att ljudet förlorar sin styrka. Det skulle säkerligen vara till nytta för damerna, om de lärde sig att även vid telefonbruk införa lite mer av den häcklade litteraturen, närmast menat för att skapa den nödvändiga dramatiska spänningen och effekten. Hur det skulle gå till? Till en början bara genom att göra påringningarna något mera *sällsynta*...

Det skrivs för många böcker nu för tiden. Förut tog man allt från böckerna, nu lägger man allt i dem. Det blir inte kvar någon litteratur, någon konstnärlig form för vardagslivet. Och ändå kan personligheten i alla sina uppenbarelser lika litet som poesien, lika lite som skäl- och valten meddela sig till andra utan att söka sig exakta, det vill säga konstnärliga uttryck. *Alma Söderhjelm.*

punkt går olyckan lös? Hur kan den ideala staten åka ner i penningväldet? — Platon låter muserna träda fram för att besvara frågan. Därför, säger de, att man försummat oss. Därför att man satt gymnastiken högre än musiken. — Penningbegäret kryper över människan, säger Sokrates därpå, då hon är berövad sin enda väktare: filosofin förbunden med musiken. En gång — i barndom och ungdom — invuxen i själen, förblir den livet igenom människans enda hjälpare.

Våra rörelser kan vi inte lämna. Den, eller de, som gripit oss, kräver oss, och gör säkerligen alltid långt mer för oss än vi för dem. Däri samlar och uttrycker sig människornas demokratiska strävanden. Men vi måste djupt fatta att alla rörelser är till för människans skull och i kraft av människor. Och därför lämnar det sig att glömma vad det är att vara människa.

Honörine Hermelin.

Engelbrekts Barnavårds- och Husmodersskola

Valhallavägen 9, Stockholm.

Telefon 32 46 79.

Understödd och inspekterad av stat och kommun.
KURS I HUSLIGT ARBETE (1-årig), omfattande: 1) Praktisk undervisning i matlagning, tvätt, hemvärd, sömnad, spädbarnsvård, småbarnsvård, 2) Teoretisk undervisning: Födämneslära, hemvårdslära, tvätt, hushållsbokföring, hygien och sjukvård, barnavårds- och uppfostringslära.

YRKESKURS I BARNAVÅRD (6 månader), omfattande praktisk och teoretisk undervisning i såväl späda som äldre barns vård, uppfostran och samsällsättande (lekstuga med Fröbel- och Montessorimaterial), sömnad av barnkläder, grunderna för sjukvård i hemmet m. m.

ÄMNEKURSER (2 mån. eller längre) i matlagning, sömnad eller barnavård. Inträdesordningar äro att ha genomgått minst folkskolans 8 klasser eller fortsättningskola. Anmälan, åtföljd av skol- och friskrivelse samt åldersbevis, göres hos skolans föreståndarinna. Husmoderskurserna börja 1 aug. och 10 jan. Barnavårdskurserna börja 1 augusti och 1 februari.

Mindre bemedlade och obemedlade elever kunna erhålla statsstipendier. Även friplatser kunna erhållas.

Barnavårdskursen berättigar till inträde i Svenska Barnsköterskeföreningen.

Några platser till husmoderskursen finnas lediga, och elever antagas även under Augusti månad till denna.

Nordens roll...

(Forts. fr. sid. 1.)

— Andra punkten i Världssamlingens program gäller *allmän reduktion och begränsning av rustningarna genom Nationernas förbund*. Men det har ju totalt misslyckats trots väldiga bemödanden och det lär icke kunna lyckas bättre med N. F:s nuvarande konstitution. Här göres fortfarande gällande, att man kan åstadkomma begränsning av rustningarna med bibehållande av rustningarnas djupliggande orsaker. Dessa bestå i *kränkandet av den nationella självbestämmanderätten, språkförbistringen, den rasande ekonomiska konkurrensen, försummandet av jordens befolkningsfråga, åsidosättandet av de andliga värdena och de moraliska faktorerna*.

— Den dominerande orsaken nu är nationalitetsförtrycket i samband med språkförbistringen. Denna punkt är dominerande därför att England och Frankrike inte vill höra talas om de undertryckta färgade rasernas självbestämmanderätt i Afrika och Asien.

— Den tredje punkten i Världssamlingens program hävdar *kollektiv säkerhet genom ömsesidigt bistånd mot fredsbrötare*. Detta kan väl inte vara åtminstone Nordens ställning. Tvärtom. — Den kollektiva säkerheten har ju av naturliga skäl hotat gå aldeles sönder. Menar rörelsen, att det finnes utsikter att ge den full effektivitet? Att förekomma grännskrig med folkförbundskrig blir väl alltid en motsägelse och i varje fall en utopi.

— Vid den fjärde programsatsen, *överväganden av fredlig revision av ohållbara mellanstatliga förhållanden i enlighet med N. F:s pakt*, kommer man in på en fruktbar punkt. Rörelsen vill icke godkänna ohållbara mellanfolkliga förhållanden. Men ett sådant förhållande är undertryckandet av nationaliteterna i alla världsdelar. Detta vill England och Frankrike och förmodligen icke heller andra stormakter erkänna. De ha svårt att göra det. Och det är lättare för oss att erinra därom. Här skulle möjligen, tyvärr, kunna sägas: *över förmågan kan ingen tvingas*. Den enda som kan utträta något i ett sådant fall är sanningens makt. Och då bör väl Norden lägga till sina uppgifter att börja tala om densamma. F. ö. är uttrycket *revision i enlighet med N. F:s pakt* klart. Det förefaller som om det gällt den nuvarande pakt. Den är oduglig därtill. Den måste revideras. Således en ny akt, som talar om vilka ohållbara förhållanden, som råda.

— Norden bör vara försiktig med sin uppslutning kring ett sådant program. Vi böra ha delegater vid kongressen för att betyga vårt intresse men de böra göra vänskapliga erinringar att Norden icke kan gilla programmet.

— Mig undras om det är tillåtet att inför kongressen framföra min betänksamhet, sådan som jag nu framför den i Tidevarvet, framkastar borgmästare Lindhagen till sist. Det sades av den utsände Mr Grumbach, att man från kongressledningens sida önskade så stor anslutning som möjligt men — icke talare! I så fall reser jag icke dit ner.

IDUN passar Er bäst,

ty IDUN ger både värde och trevnad

Den unga baronessan Ishimoto, en av Japans mest kända kvinnor inom aristokrati och i socialt arbete, skriver just nu en betagande artikelserie om den japanska kvinnans och japanskt hemliv. Ni får nöje av den och

IDUN

Prenumerera genom postgiro 1235 8 kr. för 1/2 år;
15 kr för 1/1. Tel. 201602.

De av våra halvårsprenumeranter

som ännu icke inbetalt prenumerationsavgiften för sista halvåret ombudjas att godhetsfullt snarast insätta densamma,

Kr. 3:25 å postgiro **1544**